

Մասիս լրագիրն 5 անգամ կը նրառա-
րակուի լաբաքը . 4 Օրաքերը եւ 1 Շաբա-
թերը :

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ համար	180 դ.
„ „ Գաւառաց „	10 Մեհ.
Վեցամսեայ դին Կ. Պոլսոյ „	90 Ղր.
„ „ Գաւառաց „	5 Մեհ.

Իւրաքանչիւր բաւոյց գին	
Շաբաթաբերք	60 փր.
Օրաբերք	20 „

Դուրս գացած լրագրաց համբու ծախ-
քը Խմբագրության վրայ է:
Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար
Յ դրերիւ ամգամի համար 2 դր.
Լրագրոյ վերաբերեալ հաճնկ կամ ոչ
եւ իղէ գրարիւն Խմբագրութեան
նկն պիտի ազդուի . եւ հոն դու ծախ-
քն ալ զրկողնկ վրայ է:

ՀԱՐԱԹՄԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

•PUL. U. PUL. U.

ԿՈՄՏԱՆԴՆՈՒԴՈՒԹՅՈՒՆ 17 ՓԵՏՐՎԱՐ

Ինքզինից պետութեան պաշտօնէից
գլուխ լորտ Տէրպիի քանի մը ժա-
մանակէ 'ի վեր երկրաբաձգեալ հիւան-
գութիւնը վերջապէս հրաժարական
տալու ստիպեց զինքը, եւ թագուհին
ալ ընդունեց: Լորտ Տէրպիի ծե-
րութիւնը թերեւս կառավարութեան
վրայ ալ ազդեցութիւն ընելով տկա-
րութիւնն ին կը հաղորդէր, որ Սե-
ծին—Վրիանանիոյ այս վրդովեալ ժա-
մանակին եւ Լուրդիոյ քաղաքակա-
նութեան խառնաշփոթ վիճակին ոչ
եւս կը համապատասխանէր: Վորին
վեցմութիւնը տկարութեան պատճա-
ռաւ չէր կրնար անձամբ պաշտօնէից
խորհրդին ներկայ գտնուիլ. ուստի
թերեւս հարկ համարուեցաւ կառա-
վարութեան գլուխը երիտասարդ մէ-
կը գնել: Լորդէն 'ի վաղուց կը դրոշ-
մէր որ լորտ Տէրպէ հրաժարական
պիտի տայ, բայց տեղն ուրիշ մէկն ընա-
րել դժուարին էր, քանզի լորտ Տէր-
պիէն զատ Փօրի կուսակցութեան
գլուխ ըլլալը մարդ չէինալով, կրնար
ըլլալ որ մնացեալ պաշտօնէայիններն
ստորագրանալ պաշտօն վարելու ան-
յօժար գտնուին: Սերեւն որ պարա-
գայեց ստիպողականութենէն Պ. Տիւ-
րայեիին մնացեր է կառավարութեան
նախագահութիւնը. բայց Պ. Տիւ-
րայեի խորհրդարանին վրայ պիտի կրը-
նայ՝ բաւական ազդեցութիւն ունե-
նալ՝ որպէս զի Փօրի պաշտօնէու-
թիւնն ալ տեւէ. խորհրդարանին ներ-
կայ վիճարանութեանց արդիւնքն այս
կէտը պիտի պարզէ, եւ Պ. Սէլտո-
թըրի նախագահութեանը իւր պաշ-
տօնէութիւնն մը պիտի կազմուի՝ թէ
ոչ՝ զոյց պիտի տայ:

Իսկ այդ ատուղը խօսեալով՝ Լեւդդիայ
դործոց ներկայ վիճակն ալ պաշտօնէ,
ու թեան հետամուտ ըլլալու մեծ
վաւիար մը չտար։ Հասկնաւորներ
դործը միտքերը խտաւ կ'ըսողեցնէր
լրագրաց թղթակիցներն իրերը վար
դադողն երանգներով չէին նկարագ
րեր, եւ թէպէտ զորքը կարճուածին
չափ դժուարին էր, բայց մեծ որ
գելքներ յաղթելու, խօնողտ
ներ տապալելու եւ մարդոց հետ
պատերազմելէ առաջ տարերաց հետ
ալ մարտնչելու էր, ինչպիսի լրագիրն
ալ ասոնք ի համար առնելով կըսէր.
« Թալեւս կրնանք առաջ իրթալ եւ
յ իրենք մեր թշնամին մինչեւ Սաալ
կտու Տէպար-Թապար եւ Կոնալ
ն վարել. կրնանք երկրին իշխաններուն
ն հնադանդու թիւն ընդունիլ եւ ա
նոնց հպատակները դաշնակիցներու
ն վրախլ. բայց եթէ թագաւորը բա
նալան մարդիկ ունենայ իշխողացի
ն բանաւարկեալները կապեալ պահելու
ն համար, պատերազմին բուն նպատա
ն կրն հասնիլ անկարելի է։ » Լեւրի
կէի խորեուն մէջ անմատչելի տեղեր
չատ կան, ու թ Թալեւս իր կ'ըսէր

ընկերներն առնելով խոյս տալ, թեղեալ
ևւ բազմաթիւ զօրք ալ չունինայ, եւ
խիտ հաւանական է որ ինք ալ աւօր
վրայ համալուած է : Անգղական բա-
նակին գլուխը՝ Աբր Ռպըլըթ (Վէ-
րբըր) դեռ նոր առաջ խաղալ սկսած
է : Ինչպէս իբլլայ ուրեմն որ մէկին
ի մէկ (Յէնգորդ) հետ տեսնուի եւ
գործիս խաղաղութեամբ վերանորոն
վրայ անգղական կառավարութեան
ալ լուր տուեր է, զոր հեռագիրն անց-
եալ օր կը ծանուցանէր : Այս խոր-
հրդածութեանց պատճառաւ՝ կա-
տարեալ վտահութիւն չիրար ընծայ
ուրի հեռագրական յաջող լուրին, եւ
այսչափաւոր զորքն ալ չկրնար դեռ
չուտ մի վերանայ :

Ֆէնիկաներն ալ տակաւն իրենց
աւերիչ գործը կը շարունակեն : Իր-
լանտայի Վորք քաղաքին մէջ խում-
բէր էլան , զորս սասիկանութեան զի-
նուորներն հարկադրեցան սուրերով ու
սուկններով վանել , եւ եօթն հոգի
վերադարեցան , և երեքս եւ հետեւ
լակ զօրաց բազմութիւնն Իրլանտաց-
ւոց ահա արգելով , ժողովուրդը քաշ-
ուելի սկսաւ , եւ թէպէտ փողոցէն անց-
նող պատուաւոր անձանց թշնամանք
ընող չդառնաեցաւ , բայց սասիկանու-
թեան կամասը զնուորներն հրա-
ցանները բրիտեղ գործածելով ,
կասկածելի երեւցած մորդիկը գա-
նակովեցին : Վիշերն ալ , ցնցեալ
ներ հազած աղայոց եւ անշխմանց
խումբ մը , որը ցերեկն ՚ի բուն զինու-
որները քարի բռնելով անոնց բաւա-
կան չգիտի տուելիս , սկսան փողոց-
ներուն մէջ , «կոցցէ» Իրլանտական հա-
սարակապետութիւնու դուշեր : Սինու-
որները դարձեալ ասանք ջրուելու հա-
մար յարձակեցան եւ անդրադարձն
ընան որ մարդիկ ծանր կերպուս վի-
րաւորեցան : Երկրպէս անշխմանց
առնուած լուրերն ամեն օր պոպիսի
դէպքերու պատմութեամբ լի են :
Վանի որ անգլիական կառավարու-
թիւնը քաղաքական յանցանաց հա-
մար երեք հոգի կախել տարւ սխալը
դժուեց , Ֆէնիկանութիւնը նոր ոյժ
միաւաւ , ուրիշ կը տեսնուի որ թիւու-
թիւնը քաղաքակաւութեան մէջ ալ
անդուտ չէ :

Վասնի մը Պէնիտենտ ապետամբ
բապետը, որը Երլանտա ծնած ըլ-
լալով Մանրիկա գաղթած եւ Սի-
այեյաւ — Վահանդապ քաղաքացի եւ
դած էին, Երլանտա յղղախոտե-
թիւն հանդեպ համար իրենց հայրենիքը
գառնալով ձերբակալ ըլլալէ ետեւ,
Մանրիկայի պաշտպանութիւնը հայ-
ցած էին։ Սիւս կողմանէ շատ մը
Պերմանայիներ ալ, որը նմանապէս
Մանրիկա գաղթած եւ այն տեղի քա-
ղաքացիութիւնն ընդունած էին,
Պերմանիա դարձած ըլլալով, իրեն-
կ Պերմանայի զինուորութեան նը-
թիւնիցան եւ Մանրիկայի պաշտ-
պանութիւնը խնդրեցին։ Սիս նիւ-
թիւս զոյգ քաղաքակիրթ ուղղաց մէջ

երկու տեսակ օրէնք կայ. Ընդդիմացիք եւ Վերամտացիք իրենց տէրու խեան հպատակութենէն չեն կրնար երեւի մինչեւ ցմահ՝ Թէպէտ ուրիշ երկիրներ ալ դադրթ են եւ ուրիշ հրապարակութիւն ընդգտնին, բայց Վաղդիտ օրէնքն անհատայն աղատ կամրին իր թողու դերթէ իր հպատակութիւնը, քանզի թթէ Վաղդիտցի մ'օտար երկիր դադրթ ելալ այն տեղի ազգութիւն ընդտնի, իր նախնական ազգութիւնը կը կորուսանէ: Ըստ ինն դերքը, որ մէկ կողմէն Ընդդիմացիք եւ միւս կողմէն՝ Վաղդիտցի մէկ վէճի առիթ եղած էր, իր լուծումն առաւ Վաղդիտցի թերթի մէկ վնէռովը, որ Վաղդիտցի քաղաքացիութիւն ընդունող օտարազգիներն՝ իրենց հայրենիքը վերադարձած ժամանակ, իրենց նախնի ազգութեանը դարձած կը հրատարակէ:

Տոններն նախագահն այս անգամ
կերելի որ իրօք ամբաստանութեան
ենթակայ պիտի ըլլայ: Հայսնի է որ
Ամերիկայի Մահմանագրութիւնը պոյ
տնեայիներն հրաժարեցնելու իրա-
ւունքը Օսերակոյտին տուած է, չա-
խազաճք պատերազրի պաշտօնեայ
Պ. Աթէնթէն հրաժարեցուց իւ տեղը
Իրանի դորսպետն անուանեց, բայց
Օսերակոյտը նորէն Աթէնթէն իր
պաշտօնին մէջ վերահաստատեց: չա-
խազաճք դարձեալ զայն հրաժարե-
ցոյց: Ասիէ իրաւասութեան խնդիր
մի ծագեցաւ, որ արդէն չախազա-
հին եւ Էլլային ժողովոյ մէջ տի-
րած դժտութեան վրայ աւելցաւ՝
Պ. Տոնարի ամբաստանութեան եւ-
թարկութեան պատճառ եղաւ: Այս
նշանաւոր դատը՝ որ Օսերակոյտին
աւելեւ պիտի տեսնուի, անշուշտ մեծ
կարեւորութիւն պիտի առնու, եւ հե-
տաքըքոսկան դուռդ մը պիտի յօրինէ
զատ արդալ օսմանադրական պատ-
մութեան մէջ:

Պ. Տը Ալեքսանդրի ժամանակ մը գործէ քաջուհուն լուրը բառական մեկնութեանց նիւթ կըլլայ։ Ա՛յ ի՛նչ նայի մէջ կը կաթմուկ թէ Ռուսիոյ թագաւորն ու արքաները՝ որք Ռուսիոյ յարեալ են, հաճութեամբ չնա տեսնենք դեբը Պ. Տը Ալեքսանդրի՛ Գաղղիոյ նկատմամբ բռնած բարեկամական ընթացքը, որով արեւմտեան աւերութեանց կը յարէ՝ Ռուսիոյ Արեւելից մէջ հրկիւմադրեալ միտմանց դէմ։ Ա՛յսէ թագաւորին եւ պաշտօնին մէջ ջրտուծ թիւն մը ծագելով, կըստեմ թէ այս գերշիւք ժամանակ մը հանդիսաւ տանելու հրաման ինդրեր է, բայց Ալէքլինէն առնուած լուրերը մինչեւ ցարգ չառագեցին թէ արդեօք Պ. Ալեքսանդր իրօք պաշտօնէ քաջուհի է։ Արքունի նաեւ թէ 600 ի չափ հանաւիշքցիներ գաղղիական բանակին մէջ զինամտորեւն են։ Ա՛յ ուրսանալորէկ երկար ժամովին ալ գաղղիական ընկերութենէ մի գնուելուն պատճառաւ Ռուս

սիւս դիտողութիւններ ներկայացուցին Է Յի Փարիզ: Բայց Չլապիւս հանձնէրընդհանուր դուռդը լուծեց եւ վճճի տեղ չնայ: Իսկ Եւսքանս արդիւն երկարութիւնն զնուիւն եւ ա խոր վրայ եղած զրոյնները լրացրաց չարդանդութիւնս յայտն եւն:

Հումայ մէջ Վարդիի գահա-
կորոյս թաղաւորը խել մը կուտակից
ներ ժողվելով՝ կերեւել որ Խապիւից
վերջին վրդովմունքէն օգուտ քաղել
կուզէ։ Վարդիի եւ Սիկիւից մէջ այլ
Պալպոնեանք զուտ վերջնեւ փոր-
ձեր ընելով, կառավարութիւնն հրա-
մայցել ալ լքիծծայի նաւատորմը Խա-
լէսմ երթայ։ Այց Վարկալալի
ըրած վերջին ձախող փորձէն ՚ի վեր
Խալպալիք բաւական խոհմունքիւն
ստացած կերեւին, խորհրդարանն ա-
ռաջուան պէս կառավարութեան
առաջարկութեանց երես չդարձներ։
Խալպալ մօրս զօրապետն ալ տես-
րակ մը հրատարակեց, ուրիւ ազգա-
յինները չտիաւորութեան կը յորդո-
րէ, եւ խրատ կուտայ անոնց որ զոր-
ծերը չգահալիթեն, այլ մանաւանդ
վերանորոգութեան եւ ելումանց բա-
րեկարգութեան միտ գնեն։ Այս
հաղաթանկէ կարծիքը թիւիլերքիի ար-
քունացից ալ համաձայնութիւն ստացած
է։ Կերեւել որ Խապիւից այս զգու-
շաւոր ընթացից վրայ՝ Վալդիա ալ
Վիլիքիոր Ամնաուէի կառավարու-
թեան իր բարեկամական ղգացում
ներքնորոգելով՝ պապական տըրքու-
հաց ազգաբարոյթի խննդի զրկել է,
որպէս զի Վալպոնեանց մեքենայու-
թիւններուն նպաստելէ հեռի կենալ

[illegible]

Եւ վերայ այդ ամենայնի՝ չիտեալս
 արժանի չեալ առ է որ հաստատութեան
 արդի զմեզոյ շիրտը շարունակի՝ ծախ-
 քերտու մեծ մասը նախկողմ վրայ հիմ-
 ներով, որովհետեւ այսպէս ձգել թա-
 ռերով հաւաքուածը էք բաւած։
 Պատի Պարտիզներ որոշած է
 1. Պարզելու ու անտարկտիշող հիւան-
 դանոցն դառն։ Զիւնդանոց բռն-

լով կը հասկնամք չէ թէ միակ լոկ հիւանդները, այլ յիմարներն ալ, ծեր և անկարներն ալ, միակ տանը զատ զատ բաժանուած են մի և նոյն հաստա տուածին մէջ: Իր մօտ կ'աւելնայնաւ և առժամանակեայ որբանոց կամ պարտաբարան մը 20-30 անտերունց մանկանց համար, որոց մանրերն ու աղջիկները բարեպաշտ անձանց որդեգիր կամ հոգեպաշտ կը արուին, մնացեալներն ալ ժողովրդականաց պարտեզ կամ վարժարան ունեցող ազգային վանքերը մէկ կողմէն կը զոհուին կը թաւաբերուին աստուծոյ:

2. Գործող կանոնադրով մը բաժնորբներն ընկերութեան մը յանձնելի կը հակուորթեան տակ:

3. Հիւանդանոցն ալ բարեկարգութեան մէջ մտնելու համար պէտք եղած անօրէնութիւններն ընել: Այն է հոգաբարձութիւն մը և հսկողութիւն մը հաստատել կանոնադրի և պիւտձելի մը համեմատ:

4. Վերաձեռն համար ծախսը հիմնական եկամուտները, ապահովուած հասոյթները և հասարակութեան կողմէն յուսացուած նուէրը:

Վհա այս հիմնական վայ պէտք է գործէ Վարչութիւնը: Թէ որ հասարակութիւնն իր վայը վտանգութիւն չունի, կրնայ խնդիր ներկայացնել անանկ աստուծոյ մը որ ամեն ժամանակ ձայն ունի ասանկ ազգային խնդրոց մէջ: *

Հետեւեալ յօդուածը յարգի Վարչութիւն ազգային մը զրկած է մեզ ի հրատարակութիւն:

Մէծնաւոր Հապատիւի 731 թիւը մէջ ընթերցանելով յօդուած մը ազգային տարբեր յօդուածներէ մէջ մտնողներէն իմ հիմնական թէ լրագրի յարգի հրատարակելով յօդուածին տեսութեանց կամ պատճառաբանութեանց վայ իրարէ համոզուած է արդեօք: Վանքի դեռ չեմ ուզեր հաւատարմութեան անձան իմանալ և անհերքելի զարգացումներ իր գրելու եւ ընթերցելու: Հրատարակող մը իւր և ժողովրդեան շահուն համար ու երբեք զարգացող ըլլալու է: Իսկ արդարութեան շահուն համար ու երբեք նաեւ յոյ կամ զարգացող հետ համախոհ ըլլալու է:

Հօդուածին հեղինակը առաքելական պատրիարքութեան վայ ըստ իւր ունեցած համոզութեան կրնայ ըսել մը կցկտար ըստ գտնելու ու զօրեղել համախոհներ միմեկարեւ համար: Բայց թէ եկեղեցական պատրիարքութիւնը քաղաքական պատրիարքութեան անուն հետ ինչ լծորդութիւն ունի չէ կըրցած ըսելու իր կայելու ու մէջէն ելելու: Երբ յայտնի երեւոյց թէ ունեցած զարգացումներն ալ շիտ ըն, և հարկաւ անոնց վայ չեղուածքն ալ խորհուրդ: Վստիւթի վայ հիմնական պատճառներն յօդուածին չաւեր: Բայց եթէ կարեւորութիւն մը դիտարկելու ուրիշ տան:

Հօդուածին մէջ խօսք ըրած է նա և ազգային իրաւանց ու պատրիարքի ընտրութեան վայ: և ես պարտք ունեցում ուրիշ անգամ այս երկու խնդրոցն պատասխանելու:

Գարձեալ բարեգութիւն հեղինակը, այժմեա ազգային գրուած հոգիները հանդիմանեցուցելու համար յանձնուած երկր է հրեշտակ լուսոյ և հաշտութեան ըլլալ: Դոր և չքաղ հրեշտակութիւն: Վանքի մէջ անդի զործուած միւս ոմրն վայ ծածկոյթ մը ձգելու ուղիով երեք ներքու թանց ձեռք գրելի է:

Վաճիկ ներքու թանց ամբողջ կը գերը երկուքի բաժանուելու ըստ իւր քրեմայ: Գտնական և անոյն: Վ անական մոյն մէջ կարգէ Վ երեւոյցներ Վ երեւոյցներ և Վ իրանաւոր: Վտանգանքը: Իսկ անական խումբին մէջ գրուելու Վ իրանեան պարտեզի գրեւական աշուհերները և անոյնց անանցած ձեռնառումները: Իսկ Վ իրանաւոր կամ Վ զիկարարներն քահանայք: Իսկ կըրուաւոր ըլլալով փանական խումբին կը պատկանէին, շահ համարեցաւ իւր Վ լծեան խումբին հետ խումբին: ու գրելով այս կերպով իւր կողմը գործաւորել, և փանականց և կամ Վ զիկարարներն կը մտնային մէջ նախնաւորութիւն ու թշնամութիւն գտնել: Բայց յուսած որ փանականց համարէն և կամ Վ զիկարարներն բաւական հասկացած կը լինայ այս կողմաւորաց ներքու թանց:

և չեն շեղիր այն խոհեմ ու քրիստոնէական ձայնէն որ միշտ յայտնաբերուած են և իրարու հետ կը վարուին այն փոփոխութեան: Ինչ որ միշտ հիմնականութեան են: Իսկ եթէ զիկարարներն, զոր չեմ կարծիք, կամ ուրիշ փոփոխութեան, աւելի կը բախանաւ ըստ թէ կը տարբեր: Զանգի ան ունի որ յայտնաբերուելով իրենց ազգային ոգիներն կարծիք կը հաղորդեն իրենց նորընտիր եղբայրներուն, և զանոնց ի լուսնոյն և ի բանաստեղծացի կողմը կ'առաջարկեն:

Երբեք չեն ներքու թանց այն է որ այժմեա կ'աւելի գործեցող և արդարեայ վայ շրջելու ուղիք:

Իսկ երբեք ներքու թանց այն է, որ առանց բաւական փաստ և հաւատարմութեան, մեծ զարգացումներ կը ընեն և փանականց առ հասարակ այս վերջին յօդուածն պատճառ կը համարեն:

Հասարակութեան ռամիկ մտքերը արտաքին մէջ մը կ'են հետ կ'աղբերակուեն մէջէն օտար կեցող անձանց վայ խօսքով արտաքին: և զարձակ իւր սեմ հոգիները արտաքին է, որ անհամար անձին անկանելի բաւել մէջին կ'աւելի և ծանակ եղած ասան իւր սեմայ ման յանցանքը ուրիշ վայ կը ձգէ, և անոյ իւր կ'աւելի յարգանքներ կը ըստ:

Վստ յանցանքը ու բոլորովին հոգեւոր զործող յօդուածը իրաւ գրողն աւելի փաստել է: Բայց զի և փանական դատուն ու սակաւ նախապէք ընտր, մանաւանդ ազգային ծանօթ և այնչափ զարգացող պատճառներն ըստ խօսքով, կ'աւելի թէ փանականց անհամարութիւնը բաւական ցնցուած կը լայ այս խօսքով, և զեթ իրենց միաբանութեանց պատիւը միշտ և այս առաջին անգամ ընել չաւար համար առանձին կ'աւելի մը փանականց պատճառներն կ'աւելի հրատարակուելու եղած պարտաւանջով: Բայց անոնց չեմ զիտեր ինչ պատճառ, սեպ թէ յօդուածին յաւաք ըրած խօսքերը արհամարհեցին, սեպ թէ այս պարտաւանջներով իրենց միաբանութիւնները վերադառնալ չանան, կամ թէ իւր կ'աւելի նոր իրենց բանին աւելի պատշաճ համարեցան: Բանն այն է որ միշտ յարգանքով պատասխան մը չեղեցուցին:

Եւ զի յօդուածին գրողը գործելի և արաւային հոսանք խնդրոց վայ ըստ իւր գտնելու, հարկ կը աւելի այս երկու անուանց պատճառներ: Գտնուած կարեւոր մէջին վայ իմ գտնուածն միաժամութիւն յայտնուել: Գեթ թերեւս և ոչ յօդուածին գրողը անոր ինչ ըլլալը կամ ուստի ծաղիկը գտնել ըստ արժանայ:

Գտնուելու է որ Հոսքը քաղաքին մէջ կ'աւելի զարգացող հաւաքող տարածելու համար կ'աւելի զարգացող Վ իրանաւոր պատճառ հաստատուած, որոյ մէջ ուսեալ հայ աշակերտք Վոյն մէջ գործելի անուանուած: Գարձեալ Վ երեւոյցի մէջ կ'աւելի զարգացող Վտանգային արար Վ իրանեան հաստատուած անցեալ գարուն սկիզբները և որոյ աշակերտք: Ժողովրդեան ձայնով արաւայի կ'աւելի էին երեւոյց:

Վստ գործելի և արաւայի բաւերը անուանաւորութիւն են երկու փաստ: Գտնելու և ուրիշ գործողաց աշակերտները: Վտանք երկուքն ալ մի և նոյն կ'աւելի զարգացող հաւաքող կ'աւելի են, երկուքին բարդական վարդապետութիւնը յար և նման իրարու, երկուքին եկեղեցական պատասխանութիւնը իրարմէ իւր չտարբերիր: այս երկու գործողք փիլիսոփայական նոր և ներհան վարդապետութեան հիմնը չեն, և ոչ իրարու նախնաւորութիւնը: Ինչ է այս երկու գտն եկեղեցականաց իրարու գեմ տարածանութեան գարունի պատճառը և անոն անոն իրարու գեմ շահատակել:

Գտնելի և արաւայի նոր և ներհան վարդապետութեան հիմնը չեն լուրջ, և ոչ ալ իրենց մէջ գործողութեան անհամարութեան սկիզբնաւորութեան են: Եւ թէ գործելի և արաւայի անուանով եղած կ'աւելի ազգային կ'աւելի է: Բայց անոն տարածանութեան ծածկել սերմը իւր իւր իւր աղբի մէջ կ'աւելի է: Հարստանալով եկեղեցին իւր արեւելեան գեմայ մը ման Վ իրանեան երկուքին վային օտար հոգեւոր փանայ իւր հեղափոխ գեմայը կ'աւելի անոն և:

Իւրեւելեանց ըրած ազգային թէ պէտ սուրբ թէ պէտ յաւաքող նոյն ջուրերուն մէջ խառնուեցան անոր հաւատակ վարդապետ մը ինչով, և նոյն տեղ, որ վայ տարածուելու վարդապետ անոն երկու:

Հայտնաբերուած հոսքը: Գարուն վերջերս, այս երկու քաղաքականութեան երկու հիմնական և իրարու ներքու կարճակերտ ծագեցան: Գտնելի և Վարդապետ այս երկու ներհան կարծեաց շարունակել և ներքու յարգանք են: Գտնելու վերջերս յերեւան եղած կարծեաց մէջն է թէ «Հայոց հաւաքողն մէջն սեպները ուղղելու» և անոր վայ բարդոյն վաւաճ ըլլալու համար պէտք է Հայ ազգը իւր եկեղեցական պայմաններն խառնել, արարողութիւններն կամ եկեղեցական սովորութիւններն օտարացուել, լեզուէն հանել, և Վտանակաւին հետ շարունակել: Վստ կարծիքն ու սակաւ նախաւորութեանց եղանակ Վ իրանեան քաղաքական պայմաններն եկեղեցական ներքին, թաղապետներն և իշխանագործներն անոնք:

Վտանեւոր որ այս տարածուելու կարծեաց գեմ կ'աւելի երկրորդ կարծիքը թէ «Հայոց հաւաքողն ու բարդականներն մէջն էին ու զիկարդ կ'աւելի, ազգը իւր եկեղեցական պայմաններն խառնել, արարողութիւններն օտարացուել ըստ չեղաւ, զիկարդ իրան կ'աւելի, և օտարացուելներն գեմ ձգելու»:

Վստ կ'աւելի անոնք որ առջին կարծիքը հակազգային է, երկրորդը ազգային: Վստ անարար, անբանական, իւր և փառքով: երկրորդը իւրանոր, իւր ազգի, վայելու, և օրում պաշտան կ'աւելի պարտք: Վստ յարձակող և աւերող: Իսկ երկրորդը պահող, յարձակում կ'աւելի, և անհաւաք:

Վստ երկու կարծիքները Գտնելու ցնցուած և Վարդապետ յաշտոյց գտնել յոյժ շատ յաւաքող ինչպէս ըսի Վ իրանեան աշխարհին մէջ յերեւան եղան, ընդարձակեցան, իրարու գեմ գարունեցան, և ոչ սակաւ անոնք արեւ թափեցին, որում վայ են աստական Տարս խառնող ծաղիկը և աստական մայր ազգը իւր աղբեր Վ իւր, ի Վտան, ի Վտան և ի Վտան գարձեաց իւր աւերան վայ կ'աւելի է:

Գտնելու և արաւայի այս երկու ներհան կարծեաց շարունակել և ներքու յարգանքներն գտնուած են ինչպէս ի վեր անոր աւանդելի: Գտնելու կ'աւելի զարգացող առաջին կարծեաց, և արաւայի երկրորդը: Բայց հոս խոստովանելու չեմ գտնուել, որ ինչպէս կը թուի հիմն ու նոր գործելու կանոններն ու սակաւ գիտութեամբ մը միայն այդ հակազգային լուսնին մէջ նիւթական կերպով գտնուած են: Գտնելու կ'աւելի զարգացող անոնք, որ կ'աւելի զարգացող անոնք, որ ազգային ուղիով գտնուել են, և հակազգային կ'աւելի ըրած: Երեւանց վայ ծննդաւոր սրտով կը յայտն: Գտնելու և յօդուածին գրողը եթէ փորձեալ աւանդապետ խորհրդէն անաշտաւոր կ'աւելի, որ իւր ձեռնած գործելու խառնելու մէջ իսկ կ'աւելի զարգացող, որ այժմեա անհաւաքող և աղեկարար զիկարդ ըստ անիւթ ձեռնաւոր, հաւաքող վայ զարգացին: Գտնելու անոր մէջ անան ու միայն ազգային իրաւանց յաշտականութիւն, ազգային արժանապատուութեան նր անհաւաքութիւն, Ժողովրդեան բարոյ յարանին անհաճ վարդապետ և խառնալուսն, հաւաքող զարգացին, և փոփոխական Ժողովրդը յանձնելու ունեցածն ալ վայ տարու փաստը:

Բաւանքն ու քանական կերպով կը հետեւի, որ գործելու և արաւայի անհանական կամ զարգացող կ'աւելի չունի որ, ինչպէս յօդուածին հեղինակը կ'աւելի իրարու հետ հաշտուին, այլ թէ կ'աւելի ազգային ու հակազգային կարծիքները կ'աւելի է: Եւ թէ որ արեւելի ու արեւմտեան ծաղիկը կ'աւելի իրարու մօտեցող ու համարող, այս երկու տարածուելու կարծիքներն ևս կ'աւելի իրարու հետ մտերմանալ:

Վստ բացատրութեան վայ արաւայութիւնը կը պահանջէ խառնուելու, որ ազգային մէջ այժմեա մեծ յուզում:

* Վստ ծննդաւոր ազգային խորհրդաւորութիւններն անոն աղաւթայն յայտն գտնութեան արժանի են: Ծ. Խ.

մուկն ալ ոչ եթէ երկու նախնաւոր զարգացող խնդիր է, ինչպէս յօդուածին տեղ կը քաղաք, այլ կարծեաց կ'աւելի, իրաւանց կ'աւելի, ազգային իրաւանքներն յաշտականութեան առաջ եկած կ'աւելի է: Եւ այս աշխարհ ծննդաւոր է, որ նոյններն ամայն 3/15ին հաւաքող տարածուելու կարծիք ունեցող համար մանաւանդ ազգային Ժողով մէջ իրենց ձեռնաւոր վարդապետ հաստատուելու ազգային իրաւանց յաշտականութեան վայ:

Վստ կ'աւելի իրաւանց կ'աւելի է, և ոչ թէ զարգացող կ'աւելի իրաւանց համար, կամ յեկեղեցականաց զարգացումներն պատճառած, ինչպէս յօդուածին գրողը կը կարծէ: Գտնելու զիկարդն մը իւր կ'աւելի իրաւանցութիւն ընելու ժողովրդականաց, և թէ ազգը իւր իրաւանքները ձեռնաւոր և անոնք պաշտանելու համար այնչափ կ'աւելի, զարգացին անոն պէտք է և փանականաց զարգացումներ կ'աւելի է:

Վստ կ'աւելի կարծեաց կ'աւելի է: Վտանց վերի բաւած երկու ներհան կարծիքը ինքնաբերական առանց գրեւ զարգացող անհանական վերջն անգամ իրարու զարգացող հակազգային մեղաւոր գտնուել ցնցուած: և շատեալ մը իրարու հետ զիկարդն ու փայլեցան: Գտնելու անհանական զարգացող կարծիքը զարգացող զարգացող իրան ընելու անհանական, ազգային կարծիքը զարգացող, որ ազգը անհանական ըլլալ: հակազգային քաղաքականութեան անհանական, ազգային լծորդը որ քաղաքական հակազգային ազգային վայ արհամարհանք գրած անհանական, ազգային լծորդը որ ազգը անհանական, այլ անհանական զարգացող զարգացող: հակազգային կարծիքը զարգացող զարգացող զարգացող անհանական, ազգային կարծիքը լծորդը որ ազգը զարգացող փանայ, այլ հաւատարմութեան հոգեւոր փանայ զարգացող անհանական: Գտնելու և օրում պաշտան կ'աւելի պարտք: Վստ յարձակող և աւերող: Իսկ երկրորդը պահող, յարձակում կ'աւելի, և անհաւաք:

Հանդարտարար և տիրաւոր ազգը յաւաքողն օրէ անոր: և քո՛ւ յօդուածին հեղինակը՝ տակաւին կ'աւելի է եկեղեցականութիւն մէջ, ու փանականներն շարժեալ:

Իրած ձախողութիւն գեղը պայտայ յայտնի հաւաքող անհանական, լուսոյ, գործող և արաւայի վայ շրջելու և զիկարդն անոր չեն, եթէ ոչ կ'աւելի կ'աւելի մը տարած խնդրոց, կ'աւելի զարգացող իւր բուն երկու աղաւթական:

Վտան Երկու գործող և արաւայի տարածուելու փանականաց կ'աւելի են ալ: օրում պաշտան կ'աւելի կ'աւելի էին, Բայց անոր կ'աւելի կ'աւելի արաւայի մը տարած հարկաւոր դատեցին:

Հիմն յօդուածին յարգող գրողը կը պարտաւոր անհանական խոստովանելու ինչի հետ միաձայն ընելով, որ թեմական եպիսկոպոսայ ընտրելու կ'աւելի աղաւթական, Վ իրանաւոր կ'աւելի զիկարդն ընտրական իրաւանց: Գտնելու անհանական, քաղաքական պատճառները ընտրելու արաւայութեան Գտնելու անհանական ինչպէս վերի առաջարկած հակազգային կարծեաց չար և յոյժ հետեւանքներն են, որ գործեցան երանակացեալ Հաւաքող եպիսկոպոսին ձեռքը:

Եթէ յօդուածին գրողը այժմեա յոյժանց պատճառները ընելու անհանական փոր ինչ արարող ըլլալ, թերեւս կը ինչպէս փանական կ'աւելի աշխարհային և անիւթ նախաւորները ձրի տակէն: Եթէ քանական աղաւթարարութեան տարածութիւնը մեծ ու պարտեզ, անհանական ընելու քանական, ինչը իւր գտնուած եկեղեցական արդիւնաւոր վաւախական խումբը քանական յանցանքով մը սեպուելով աշխարհի զիկարդն անհանական: և զարգացող գտնելու տարածանական իշխանաւորութեան և փառայանքի համար զարգացող կը զիկարդն ընելու լուրջը չէր բաւարար: Ինչ որ համար զարգացող այս նորարար հրեշտակութեան վայ, որ խաղաղութիւն և հաշտութիւն քաղաքական անհանական երկարատեւ կ'աւելի անհանական սեպուել կը ջանայ: Եթէ քանական և փառայանքի պատեղ և իշխանական բարձր ձիւրը մարդկային ընտրութեան ան:

բաժան է, բայց եւ ճշմարտութեան հետ
նախապէս կրթութիւնը բարձր
թիւն ազգիս փանահանք այն աստիճան
անբարոյականութեան հասած ըլլան,
որ իրենց անբարոյ իշխանութեան
փառաց տենչին համար ազգս այս աս-
տիճան շինվելու խնդիր չունենան, և
փոքր ասած խառնութեան կրակը բո-
րորեալ կը ծրարէ եւրոպայոց օրինակ
հասնելու վերջին հնար այս սեպեղով:
«Եւրոպայոց օրինակ» և «Եւրոպայոց
հան փառաց և պատուին հասնելու հա-
մար ազգս կը խառնվի», քանզի աղէկ
չեմ հասկանար, սա մեր աչքին դի-
մաց կեցող եւրոպայոց օրինակը
համար է ըստ՝ Ժ, սա՞ թեմերն ու ժո-
ղովուրդներն են, որոնց համար քան-
քառ տենչ մը կը կրեն խեղճ զրկեալ կը-
րօնաւորը, թեմերն որոնց եւրոպայոց
նշանն մէկը ժողովուրդին վերաբերած
է. մէկը իւր ժողովուրդին երեւոյթու-
նքն չունի և այդպէս մէջ միարբ-
նակ է. մէկը իւր ամբողջ բոլորովին
թողած. մէկը իւր վիճակին պէտք և
հոն դառնալու յուրացած. Իսկ ժողո-
վուրդն ալ ախ մի և չքաւոր. երկու-
ցանուն անոնք. հաս կամ ուժին ու
չին. Եւս է ըսած պատիւը իշխա-
նութեանը և փառք. ասանցմէ ո՞ր
թեմն արեւոյ յօժարութեան և անոր
բերող է. ճանաչել քանի չին, հա-
ւատարմ ինչի, յարգող զիս, ասոր փա-
ռաւոր մարդոց յոնկայն քանի չին.
Իսկ համար յոնկայն եթէ երկուցա-
կան որ փանահան կամ անփան այն աս-
տիճան նսեմացած է հաւաքով, որ իւր
անձին շահուն կամ փառաւորութեան
նը համար անխելճ և անտարբա ժողո-
վուրդ յազգիս պատճառը աւելցու-
նէ, եւ այլ քեզի հետ անոր կուրու-
թեանը և խառնեալ հոգեւոր վայ
կարտասուեմ:

Նախապէս եմ որ փանահանաց և
զօրեւորաց իշխանութեանը մէջ ազ-
գիս մէջ խառնութեան պատճառ.
քանզի կաթողիկոսաց հայերուն դառ-
նելն և ինքեան ձեւանալն յառաջ
ևս զօրեւորի և արքայի կը խը ծաղ-
կած էր. և զօրեւորի և արքայի զըզ-
րոյնքուն հաստատուելն յոյժ շատ
յառաջ և հակադրային կարծիքները ազ-
գիս մէջ դրուած ու ծրած էր:
Քանի որ փանահանաց մէջ ազգա-
կին կարծիքը տարբեր է. անոնց թեմ-
կան եւրոպայոց օրինակ հասնելու հնար
չկայ. հնարաւոր կը ըլլայ որ այս կարծի-
քն կը հրաժարին յառաջագոյն ուղի
թեմեալ կը ըլլան. Եւս է ասի ազգիս
ժողովուրդ կամ անձնութեան պայտ
նի պատճառներն քանզի, ստորեւ և
հիմնական մեկնութեանը. թեպէս և
քո մարքին մեկնութեանը այլ է. Եւս
համար է որ նաեւ ազգային զգացումն
ունի զօրեւորին մը ևս եւրոպայոց
սակուն պատուը չկրնայ պիտի հասնի:
Դարձեալ, և որքան քանի մէջ
խորթութեան չունենի քանզի աստիճան
չունի զօրեւորին միայն սեպահանե-
ցիլ իշխանական ամբողջութիւն. ա-
նոր համար որ անոնք ընդհանրապէս
հակադրային կարծիքի և խառնական
հոգեւոր յառաջ անտարբա համար.

ւած են. ուրեմն ըսել է որ հակադ-
րային կարծեաց ոյժ աւելց իրախա-
ռոյ և յառաջացունող կայ և հետեւ-
ւարար ազգիս վերաբեր ըրորորդ
կայ. Եւս քանի որ հակադրային կարծ-
եաց ոյժ աւելց իրախառնոյ և յառա-
ջացունող կայ և հետեււարար ազգիս
վերաբեր ըրորորդ կայ. արդ քանի
որ հակադրային կարծեաց զօրացունող
կայ ներքին կամ զբնէ, ազգս խառ-
նութեան չգտնեն. Քանի որ թեմալիք
զբնէ ու ներքին ազգիս շինուածքը
աւելցու կաշխատին. կրնայ մի հոն խա-
ռնութեան ըլլալ:

Իսկ դու բարեկամ, տեսուչ Մեծ
մոնայի, ազգիս մէջ խառնութեանը
և երկուցական սին ու ուղղական խըն-
դիր կամ արքայի կը խը է ըստայն մի
հաւատարմ հայտնի որ այլ յուր-
մանց տակը օրինական մեծ խնդիր ծա-
կած կայ. ազգիս կեանքն ու թեմն և
մահուան խնդիր կայ. վերջոյ՛ զօրեւոր
վերջոյ՛ փանահանաց ամեն զօրեւոր
եթէ կարծիք, տակայն դարձեալ ազ-
գիս խառնութեան չեն գտնեն. քանզի
քանի իսկ ազգիս մէջ արդէն դրուած
կայ արքայութեան թեմն սերմը. Եւս
ժողովուրդ մը իւր կեանքը տակայն հար-
կաւոր նշանին մէջ կը արքայութեան և
անձին դէմ կը լինի. խառնութեանը
հոն չկրնայ կեանք. Իսկ եթէ կարող
ըլլան հակադրային կարծեաց զօրացու-
նողն ոյժ կարծի և անտարբա թեմ-
նը քանի որ այլ իւր հանդարտութիւն
նախ կուենայ. Եւս զիս որ ազգի ա-
լիքն ու թեմն հանդարտ, համար
հակադրային կարծիքը պաշտօնները, որ
հին տարալիք, բաժանուած, անտարբա
ու անարդար կարծիքն յետ կենան,
և անոնց միւս կարծիքն, որ բնատուր
է, որ բնատուր է. որ արդար տարբ-
է հարազատ է, և ազգիս կրթութեան
համար է ասի. և ասիցմէ յայտնի յոյ-
ւածք քեզի տուող պատճառն էր երե-
րեւորին, որ ազգի ազգային կրթու-
նի կարծեաց հարազատութեան վայ կե-
ցած կայ մեծ պատասխանատուութեան
Եւս հակադրային կարծիքը կը զօր-
ցունեն, և ուղիւս ասի իւր ամբողջ
ընդհանրութեան իրենց թեմն քանզի
նախ ձեռն, այնչափ աւելց ազգային
կարծիքը զօրացունելու կը զիս. Եւ
դարձեալ այն օրէն որ ժողովուրդը ըս-
կած է տեսնելու թեմն հակադրա-
կին կարծիքն և երաժ է ամեն ազգային
պատճառ. և այնուհետեւ այն կարծի-
քն արքայութեան վայ կը լինայ. Եւս
չեն տարբարում ըսէ, պատասխան տու-
թեմն անտարբա թեմն աստիճան և
նոյն իսկ անտարբա թեմն անտարբա
տեսնեն և այլ կարծեաց կարծեանք
և անհետ ըլլալ. Քանի որ այն որ ա-
նտարբա է, վերջոյ վերջոյնքներ կե-
ցան. Իսկ երբ անտարբա թեմն
անտարբա արքայութեան և պար-
ծեանքով կը գործուի, այն վայրկեան
լու ամենը անտարբա և չքու թեմն
կեայ:

Յարգող բարեկամ, ժամը 12 զար-
կած է. աստուծոյ ծաղած, արթննա-
լու ամենը անտարբա. * * *

Խառնութեան 13 փետր. 1868
... խառնութեան 13 փետր. 1868

Հոգաբարձութեան պարտք կը համա-
րի իւր ջերմ շնորհակալութիւնները հրա-
պարակաւ յայտնել ազգային հոգաբար-
եւ աստիճան կարգի դերասանութեանը Տիկին
Արուսեան Պէրիքեանին և Որ. Աղանին
Փառաւորանի, որք բարեհաճեցան Անճէլո
անունը հանաւոր ուղերթութեանը ինչպէս
Ներսիսեան վարժարանի աղքատիկ մանկանց
անձնութեանը ներկայացնել նոյն դպրո-
ցին մէջ փետր. 10 շաբաթ դիւր, և իրենց
ազգասիրական եղանակին անհաւատելայն
տալ Աղանին:

Աւելորդ է ըսել որ հանդիսականաց
մեծ համակրութեանը պատճառ, որոնք
ասէպ ու իրաւունք ծախսարութեանը
պատկեցին անոնց անձնութեանը, և
հետեււարար ընդհանրութեան երախտալիտու-
թեան արժանի հանդիսացան:

Կը խնդրենք, ... Տէր, որ մեր երախ-
տալիտական զգացմանը թարգմանի ըլլալ
ևս այն երկուսը զրուսեան ջերմ պատ-
ուական լրագրոյն մէջ անկիւն մը հարկել
բարեհաճիր:

Հոգաբարձութեան Ներսիսեան
վարժարանին խառնութեան
Բ. Հեռագրութեան

13 փետր. 1867 Կ. Պոլիս
... խառնութեան

Երկու անուն կիսամետաղ հանգէս որ
այսօր ամիսը երկու անգամ հրատարակու-
լով, տարեկան բաժանարարագրութեան 10
հրաւիր, և մէկ թերթի դին ալ 2 զուրու-
րուրու որոշած էինք. սակայն անտարբա
որ այս պէնը սուղ է, և միայն անտարբա
13 փետր. 1867 Կ. Պոլիս
մեծ ծանօթեցնելու կը պատճառէ. այսու ա-
մենայնիւ այսօր պարտ կը համարի ջերմ
յառաջիկայ թերթի միջոցաւ ներկայ երկ-
առողի նամակ հրատարակութեան խնդրել
սա ի աղքատարութեան հայ հատարակու-
թեան, իմացնելով որ հանգէս այսուհե-
տեւ իւր չորրորդ թերթն անտարբա, ամիսը ե-
րեք անգամ արեւին անտարբա հրատա-
րակուելէ զին, տարեկան դին ալ մէկ ու
կէս արծաթ մէծիւս և մէկ թերթ 40 փա-
րայի զեղջ կը ծաղ:

Ուստի, վաճառ եմ որ ընդերքաւոր ազ-
գայինք, ըսելով մեր այս աղքատարութեանը
այլ ևս չլինի վաճառ իրենց բաժանար-
դագրական ձեւանութեանը հանգիսիս
յառաջիկայ թերթին համար զանալ:

Միւս ևս այն, Խառնութեան

ՀԱՐԱՐԱԿԱՆԻԹԻԻՆԷ
ԵՆԵՐԿԵԼԷ
ՀԻՔԵՆՍԵՐ
Իսկ իսկան զեղեցիկ պատմութիւն
մէջ տարեկան լեզուով դրուած, որուն
տաւալին տարեկան թերթը հասած ըլլա-
լով, այս երկուսը անգամ ի լոյս կըն-
ծայուի Քիւրքեան տպարանին ինքա-
մարտ և վայրկեալ տպագրութեան
Մայրաքաղաքին ամեն հայ գրաւոր

Ճառաց քով կը գտնուի Գին 10 քու-
րու 2:

ԴԱՆՈՒՅՄՈՒՆԻ
Գաղղիներէն և հիւսիսէն լեզուաց
քաջահմուտ անձ մը պատրաստ է զըզ-
րոյնքուն և տեսնելու մէջ զպատուու-
թեան ընդ. Ուղիւս կրնայ գտնել զինքը
Թաւրուսեան խառնութեան լրագրոյն
տպարանը:

Պ. Ս. Ծանօթի իր գեղարանաց
պատիւ ընող պատուարժան յաճա-
խորդներուն կը ծանուցանէ որ մայ-
րաքաղաքին մէջ թէ՛ Պաճէ գործուն
և թէ՛ Քիւրքեան խառնութեան ամիսը
ունենցած գեղարանները թողուցել, և
անոնց մէջ գտնուած այլ և այլ գեղերն
ու բժշկական նիւթերը կամուրջին զը-
լու իւր Իճթիսայի զինոցը թիւ և 78
Խարճը. Մայր թագուհւոյն սեփական
նութիւնն երկու մեծ և ամուր միւս
թանցները փոխադրած է. և հետեւա-
րար պատուհանաւ ամեն տեսակ գեղ-
րակ և բժշկական նիւթոց համար կա-
մուրջին զըլու գեղարանը զինքը
կամ հրաման զըլլու բարեհաճելին
կը խնդրէ Պ. Ս. Ծանօթի:

Գինները վերջին տարեկան չափա-
ւոր են, գեղերն ընտիր և մարտը. Եւ-
րոպայի ամենէն զըլու որ գործարանն
ընէ անգաղաւոր նոր ինչորդ բերել կը
տրուին. Եւրոպէի թերթ
հիւսիս իւրեք ամեն ժամանակ պատրաստ
կը գտնուին. նոյնպէս սառ. ամեն ժա-
մանակ, զըլլու ալ. ո՞ր ժաման որ ը-
լայ յիշեալ գեղարանը լոյս և պատ-
րաստ է ուղեւոր գեղերը շինելու կամ
տալու:

Երազիրս զատ թիւերով ալ կը
ծախուի առ այժմ հեռեւեալ տեղերը:

1. Չինիլի խառնութեան 7 լրագր-
ոյն գրատեսակներ:
2. Սահման փառայի զըլու զը-
րաւաճառ Պ. Ս. Գեղարան խառնութե-
ան գրատեսակներ:
3. Մերձանը Պ. Ս. Մարդար-
անի գրատեսակներ:
4. Չարաւոր լրագրութեան Պ.
5. Գաղղիներէն գրատեսակներ:
6. Տիկին Կոլու ծախարար Տէ-
միկարուսեան Մարդար տպարան խառնութե-
ան գրատեսակներ:
7. Բէրա, Մեծ փողոց, թիւ 187
ծախարան. Սիւրբ Երան Ստեփան տպա-
րանի խառնութեան:
8. Թարա Պաշին Մեծ փողոց
թիւ 67 ծախարանին խառնութեան:
9. Պէշիկթաշ ծախարան. Պեռ-
լոս տպարան խառնութեան:
- Գին Եւրոպայի թերթին 60 փարս
* Օրաթերթին 20 "

Ա. Ռ. Ե. Ի. Տ. Ս. Ս. Ս.

ԿՐԸՄՈՑ ԱՐԺՈՒՅՄՈՒՆԷ			
ԿՐԸՄՈՑ ԱՐԺՈՒՅՄՈՒՆԷ	Հինգր. 15	Ուրբաթ 16	
17 փետր. 1868			
Գտնուեալ իրաւ Մեծ	404	404	
Գտնուեալ արծաթ			
Եւ համար ունենալիք	35.30	35.31	
ԿՐԸՄՈՑ ԱՐԺՈՒՅՄՈՒՆԷ 17 փետր. 1868			
Ա. Ռ. Ե. Ի. Տ. Ս. Ս.			
Յարեւ թաղան կարծր	40-41		
» իմացիլ »	40-41		
» իւստ. Պալլըք	33-34		
» Վառա »	34-35		
» իւրաքի կակուղ »	35-36		
» իւրաք »	33-35		
» Պարիսպ »	36-37		
» Պարիսպ »	48-49		
Երկուսն ալ իւրաք	17-18		
Գարի »			
Մ. Ս. Ս. Ս. Ս.			
Պարսկ կարծ թէ փէ			
» երկան »	610-20		
» Եւս »			
» Պարսկ կարծ թէ փէ »	48-60		

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐԷ

Կարգ. 8	Հոյս	Կարգ. 8	Հոյս
» Եւս »	9-20	» Եւս »	9-20
» Սառ »	6-28	» Սառ »	6-28
» Սառ »	6-28	» Սառ »	6-28
» Սառ »	40-42	» Սառ »	40-42
» Սառ »	3-20	» Սառ »	3-20
» Սառ »	6-7	» Սառ »	6-7
» Սառ »	14	» Սառ »	14
» Սառ »	10	» Սառ »	10
» Սառ »	8-9	» Սառ »	8-9
» Սառ »	12	» Սառ »	12
» Սառ »	6-7	» Սառ »	6-7
» Սառ »	23-30	» Սառ »	23-30
» Սառ »	223-230	» Սառ »	223-230
» Սառ »	26-28	» Սառ »	26-28
» Սառ »	13-13	» Սառ »	13-13
» Սառ »	23-26	» Սառ »	23-26
» Սառ »	21	» Սառ »	21
» Սառ »	4-20	» Սառ »	4-20
» Սառ »	36-40	» Սառ »	36-40
» Սառ »	38	» Սառ »	38
» Սառ »	9	» Սառ »	9
» Սառ »	8	» Սառ »	8
» Սառ »	6-20	» Սառ »	6-20
» Սառ »	3-20	» Սառ »	3-20
» Սառ »	4	» Սառ »	4

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐԷ

Կարգ. 880-900	Հոյս	Կարգ. 880-900	Հոյս
» Եւս »	9-20	» Եւս »	9-20
» Սառ »	6-28	» Սառ »	6-28
» Սառ »	6-28	» Սառ »	6-28
» Սառ »	40-42	» Սառ »	40-42
» Սառ »	3-20	» Սառ »	3-20
» Սառ »	6-7	» Սառ »	6-7
» Սառ »	14	» Սառ »	14
» Սառ »	10	» Սառ »	10
» Սառ »	8-9	» Սառ »	8-9
» Սառ »	12	» Սառ »	12
» Սառ »	6-7	» Սառ »	6-7
» Սառ »	23-30	» Սառ »	23-30
» Սառ »	223-230	» Սառ »	223-230
» Սառ »	26-28	» Սառ »	26-28
» Սառ »	13-13	» Սառ »	13-13
» Սառ »	23-26	» Սառ »	23-26
» Սառ »	21	» Սառ »	21
» Սառ »	4-20	» Սառ »	4-20
» Սառ »	36-40	» Սառ »	36-40
» Սառ »	38	» Սառ »	38
» Սառ »	9	» Սառ »	9
» Սառ »	8	» Սառ »	8
» Սառ »	6-20	» Սառ »	6-20
» Սառ »	3-20	» Սառ »	3-20
» Սառ »	4	» Սառ »	4

Մատի լրագրոյ բաժանարարագրութեան
տեղերն են Կ. Պոլիս Զինիլի խառնութեան
յալիլ թիւ 7 Մատի խառնութեան
Խառնութեան մէջ հետեւեալ հոգա-
բարձուց անեակները
Իճթիս. Զարուսեան աղա Տէրեան.
Նիւսիս. Խառնութեան աղա Թ. Իսկի-
նեան.
ՍԱՐԱՐԱՐԱՐ. Մ. Յակոբ աղա Տ. Գրի-
գորեան.
ՍԱՐԱՐԱՐԱՐԱՐ. Մ. Ստեփան աղա
Գարուսեան.
ՏՐԱՐԱՐԱՐԱՐ. Պ. Խառնութեան խառնութեան.
ԿԱՐԱՐ. Կարապետ պատուելի Զա-
քարեան.
ԵՍԵ. Մ. աղա խառնութեան.
ՀԱՐԱՐԱՐ. Նիւսիսայոց աղա Տէր Մար-
գարեան.
ԵՐԱՐԱՐԱՐ. Բնիկ երգչախումբ Թանգարան
ՎԱՐ. Գրիգոր աղա խառնութեան.
Ուրիշ քաղաքներէ տարաբարութիւն ու-
ղիւսներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան
թղթակցիլ:

Խառնութեան ՏԵՐԵՐԷ
Կ. Ս. ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՐԱՐԱՐ ՄԱՐԿԱՆ ԼՐԱԿՐՈՑ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԶԵՆԻԼԻ ԽԱՐԱՐ